

Udskriftsdato: 11. januar 2026

KEN nr 9710 af 28/10/2008 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag 2008-6-728

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2008-6-728

Pressenævnets kendelse i sag 2008-6-728

Resumé

Klager – en person – klagede over en artikel i Frederiksborg Amts Avis og på dagbladetonline.dk.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Da den internetudgave Dagbladetonline.dk, hvori den påklagede artikel blev bragt, ikke er anmeldt til Pressenævnet efter medieansvarslovens § 8, stk. 1, er der ikke tale om et medie omfattet af medieansvarsloven, jf. lovens § 1, nr. 3. Klagen hører således ikke under nævnets kompetence, og denne del af klagen afvises derfor i medfør af medieansvarsloven § 43, stk. 2, nr. 1.

Det er en betingelse for at klage til Pressenævnet, at klageren har retlig interesse i det forhold, der klages over. Det indebærer, at man selv som person, organisation, virksomhed eller lignende skal være omtalt, afbildet eller på anden måde identificeret i mediet.

Det kan ikke udelukkes, at oplysningerne om ”vagterne” på Kronborg Slot indebærer, at en snæver gruppe som museumsopsynsbetjentene vil kunne identificeres, herunder [K]. [K] har derfor retlig interesse i forholdene vedrørende den omtalte gruppe. Klagen behandles herefter.

Et medie bør udvise kritik over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Sådan som sagen foreligger oplyst, finder nævnet ikke grundlag for at udtale kritik af avisen som følge af, at journalist [A] har forbindelse til personkredsen bag udstillingen.

Pressenævnet finder, at artiklen indeholder oplysninger, der kan være skadelige, krænken-
de, eller virke agtelsesforringende for museumsopsynsbetjentene (i artiklerne omtalt som ”vag-
ter”). Oplysningerne har derfor skullet efterprøves i særlig grad, først og fremmest ved forelæg-
gelse for dem. Slotsforvalter Lars Holst kommenterer beskyldningerne i artiklerne. Han oplyser,
at der under rundvisningerne slukkes for strømmen, at der har været problemer med strømmen
i kasematterne, og at den moderne teknik og den gamle borg nogle gange giver problemer. På
baggrund af oplysningerne på [K]s hjemmeside finder nævnet, at slotsforvalterens kommentarer
giver et retvisende billede af situationen, og nævnet udtaler ikke kritik af avisen for ikke tillige at
forelægge oplysningerne for klager.

Pressenævnet finder, at udsagnet ”eleverne, som helt sikkert har følt nogle racistiske undertø-
ner” klart fremstår som Henning Frimanns vurdering og ikke som en faktisk oplysning. Nævnet
udtaler ikke kritik af avisen for ikke at forelægge klager kommentaren.

Pressenævnet finder, at avisen heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.

[K] har klaget til Pressenævnet over en artikel på Dagbladetonline.dk den 31. juli 2008 og en identisk artikel i Frederiksborg Amts Avis den 1. august 2008 samt en artikel i Frederiksborg Amts Avis den 5. august 2008, idet han mener, at god presseskik er tilsidesat.

1 Sagsfremstilling

Dagbladetonline.dk og Frederiksborg Amts Avis bragte henholdsvis den 31. juli og 1. august 2008 en artikel under overskriften ”*Vagter beskyldes for kunstsabotage*” og underoverskriften ”*Video-installatio-
nen »Vågn op Holger Danske«*, der står ved siden af Holger Danske i Kronborgs kasematter, er for skrap

kost for vagterne, der slukker med vilje, lyder anklagen fra kunstnere. Slotsforvalter forsikrer, at der ikke er tale om sabotage men tekniske problemer". Af artiklen fremgik følgende:

"Helsingør: Forholdet mellem museumsvagterne på Kronborg og kunstnerne bag udstillingen "Arvestykker" Kronborg er på lavpunktet. En række af kunstnere går nu til frontalt angreb mod museumsvagterne på slottet, der beskyldes for at sabotere en politisk kontroversiel videoinstallation med titlen »Vågn op Holger Danske«, der som navnet er antydnet, står ved siden af statuen af den sovende kæmpe Holger Danske i Kronborgs klamme kassematter. Problemet er – ifølge kunstnerne – at vagterne bevidst slukker for strømmen til videoerne – eller fjerner lyden.

- Problemet er, at de tilsyneladende ikke mener, at publikum kan tåle at høre en gruppe indvandrerunge fra Helsingør fortælle om deres ærlige og ucensurerede syn på Danmark og deres håb og drømme. Tilsyneladende tror de, at Holger Danske er en hellig person. Selv om statuen ikke engang er særlig gammel eller historisk, siger den lokale kunstner Henning Frimann, der sammen med italienske Elisabetta Saiu, Kirsten Dufour og Finn Thybo Andersen står bag installationen og konceptet bag.

- Elisabetta oplevede en rigtig grim episode, da hun skulle vise filmen for en gruppe unge elever fra sprogskolen her i Helsingør, der skulle se installationen sammen med deres lærere. Pludselig kom der en vagt og slukkede uden at sige undskyld. Det var ekstremt ydmygende overfor eleverne, som helt sikkert har følt nogle racistiske undertoner, siger Henrik Frimann, der frygter, at det bliver svært for Kronborg at tiltrække samtidskunstnere.

Giver spøgelser skylden

- Efterhånden er det blevet helt skørt. Nogle gange har vagterne sagt, at det var et spøgelse, som har slukket for strømmen, siger Frimann. Der sammen med kæresten Elisabetta Saiu næsten dagligt selv er mødt op i for at vække liv i installationen af frygt for, at vagterne vil spolere installationen. Kunstnerne kan godt acceptere, at der bliver slukket når guiderne skal fortælle om Holger Danske, men ikke når det sker hele tiden.

Kun et teknisk problem

Kronborgs slotsforvalter Lars Holst kan ikke genkende kunstnernes beskrivelse af situationen.

- Vi har jo en fælles interesse i udstillingen. Og vi slukker selvfølgelig kun under rundvisningerne. Men der har været problemer med strømmen i kassematterne. Derfor tilkalder vi kunstnerne, når installationen går ned, siger Lars Holst. Han understreger, at den moderne teknik og den gamle borg nogle gange giver problemer."

Frederiksborg Amts Avis bragte den 5. august 2008 en artikel under overskriften "*Løsning fundet på kunst-strid*" og underoverskriften "*Nu ser det ud til at freden sænker sig omkring videoinstallation »Vågn op Holger Danske«, som for øjeblikket er udstillet ved siden af Holger Danske på Kronborg, og har været genstand for en åben strid mellem kunstnerne og slottets vagter*". Af artiklen fremgik følgende:

"HELSINGØR: I sidste uge kunne Frederiksborg Amts Avis afdække en usædvanlig strid mellem fire installationskunstnere og vagtpersonalet på Kronborg.

De fire installationskunstnere Elisabetta Saiu, Henning Frimann, Finn Thybo Andersen og Kirsten Dufour står bag videoinstallationen »Vågn op Holger Danske«, som er placeret ved siden af Holger Danske statuen i Kronborgs Kassematter som en del af udstillingen Arvestykker, beskyldte nemlig slottets vagter for bevidst at sabotere installationen ved at slukke for lyden eller hele videoen, da de øjensynlig syntes, at den var generende. På det seneste blev striden så tilspidset, at kunstnere selv mødte op på stedet hver morgen, for at sikre sig, at installationen blev sat i gang.

Nu ser det imidlertid ud til, at der er fundet en mindelig løsning på den lokale kunstkrise.

- Efter artiklen blev jeg kontaktet af slotsforvalteren (Lars Holst), og han ville selvfølgelig løse problemet, og var meget positiv, siger den ene af kunstnerne Elisabetta Saiu.

Lavere lydstyrke

Løsningen betyder ifølge den italienske videokunstner, at installationens lydstyrke bliver halveret, så alle interesserede besøgende har mulighed for at høre installationen, hvis de går tæt på skærmene, men samtidig bliver vagterne ikke generede af lyden. Endelig får vagterne også lov til at skrue helt ned for installationen, når der er rundvisninger på besøg.

Til gengæld bliver der så sørget for, at installationen bliver afviklet helt efter bogen resten af tiden.

Installationen »Vågn op Holger Danske« handler om lokale flygtninge og indvandreres syn på det danske samfund og deres drømme og håb.”

Artiklerne var skrevet af journalist [A].

[K] offentliggjorde den 2. august 2008 på sin hjemmeside indlægget ”*Dementi: Vagter begår IKKE kunst-sabotage*”, hvori han tilbageviser avisens udsagn. Af indlægget fremgik bl.a. følgende:

”*FAA [Frederiksborg Amts Avis]: Problemet er – ifølge kunstnerne – at vagterne bevidst slukker for strømmen til videoerne – eller fjerner lyden.*

BR [klagers hjemmeside]: Der indgår ikke videoer i kunstværker, der bruges udelukkende DVD’er. Fjernbetjeningen til kunstværket har ikke nogen mute-knap, man kan kun justere lyden manuelt. Når man fører 50-60 mennesker igennem kasematterne... Der er ikke tid til at justere lyden manuelt på 8 fjernsynsskærme... Der er ikke mulighed for at lukke for strømmen, da det gøres i vores ’maskinrum’, som ikke er umiddelbart tilgængeligt under en kasemat-rundvisning.

...

FAA: Kunstnerne kan godt acceptere, at der bliver slukket, når guiderne skal fortælle om Holger Danske, men ikke når det sker hele tiden.

BR: Det sker 6 gange om dagen. 4 gange på dansk (11.00, 13.00, 15.00, 16.00), 2 gange på engelsk (12.00, 14.00). Jeg ved ikke, om 6 gange om dagen er mere eller mindre end ’hele tiden’, men jeg tænkte, at læserne kunne være tjent med at vide, hvor ofte situationen forekommer.

FAA: Kronborgs slotsforvalter Lars Holst kan ikke genkende kunstnernes beskrivelse af situationen. Vi har jo en fælles interesse i udstillingen. Og vi slukker selvfølgelig kun under rundvisningerne. Men der har været problemer med strømmen i kasematterne.

BR: ...

Jeg er ikke bekendt med, at der på noget tidspunkt har været problemer med strøm i kasematterne. Rummet, hvor Holger Danske står, har et koldt og fugtigt miljø, og jeg formoder, at det har skadet den tekniske installation. Nogle gange har det ikke været muligt at starte DVD’erne, men fjernsynene kunne godt tænde. Nogle gange ville fjernsynene ikke tænde. Nogle gange vil både DVD’er og fjernsyn tænde, men DVD’en hakker voldsomt og er 3 minutter om at afspille et minuts film. Nogle gange kører alt fint, men skærmene går i sort midt på dagen. Nogle gange kører det fint, men skærmene går i sort i starten af dagen. Nogle gange har fjernsynene knirket som gulvbrædderne i et gammelt hus (men med langt højere volumen), og jeg har slukket for dem for at undgå den belastningsskade, som jeg formoder, at de vedholdende lyde var indikatorer på. Nogle gange kører alt fint hele dagen. Jeg har oplevet utallige problemer med kunstværket, men jeg har aldrig oplevet et problem, der skyldes strømtilførslen. Jeg kan ikke 100 % udelukke, at det er hændt på en af mine fridage, men Lars Holst giver i det ovenstående citat i bedste fald en utilstrækkelig gengivelse af situationen. I værste fald er gengivelsen baseret på en misforståelse af, hvad der er problemets natur.”

Af Slots- og Ejendomsstyrelsens hjemmeside fremgik under overskriften ”*Svar på anklage om ”kunst-sabotage” på Kronborg*” følgende (angiveligt offentliggjort 5. august 2008):

”Den 1. august kunne man i Frederiksborg Amts Avis læse en artikel med overskriften ”Vagter beskyldes for kunst-sabotage”. Sagen omhandler den igangværende udstilling ”Arvestykker”, som finder sted på Kronborg. I artiklen citeres kunstneren Henning Frimann bl.a. for følgende:

”Problemet er, at de (vagterne) tilsyneladende ikke mener, at publikum kan tåle at høre en gruppe indvandrere fra Helsingør fortælle om deres syn på Danmark og deres håb og drømme.”

Udtalelsen giver et misvisende billede af de faktiske forhold. Slotsforvalter Lars Holst siger:

- Det har været en udfordring at finde det rette lydniveau for den udstillede installation og dermed afbalancere hensynene til kunstværket på den ene side og omvisningerne i kasematterne på den anden. Vi ønsker naturligvis, at alle de udstillede værker kommer til deres fulde ret, men skal samtidig også sørge for, at deltagerne på vores omvisninger får en god oplevelse. Derfor har vi tidligere fundet det nødvendigt at slukke midlertidigt for installationen, mens omvisningerne er blevet afviklet. Der er bestemt ikke tale om, at vagterne har udøvet censur. Vi er tværtimod interesseret i, at publikum kan opleve installationen på den bedst tænkelige måde. Derfor har vi nu også i dialog med kunstnerne fundet en løsning, hvor installationen kan køre hele tiden, men hvor lyden skrues ned. På den måde håber vi, at alle parter bliver tilgodeset.”

2 Parternes synspunkter

2.1 [K]s synspunkter

[K] har oplyst, at han arbejder som museumsopsynsbetjent på Kronborg. Det er museumsopsynsbetjentene, der arbejder i kasematterne og betjener værkerne. Vagterne har andre arbejdsopgaver. Avisen henviser således med den fejlagtige betegnelse ”vagter” til museumsopsynsbetjentene.

[K] har navnlig anført, at journalist [A] ikke har udvist den fornødne kildekritik. Installationen er lavet af Ydre Nørrebro Kultur Bureau, Musikhuset Elværket og videokunstneren Elisabetta Saiu. Henning Frimann krediteres i Kunstrådets kampagnemateriale til udstillingen og er kæreste med Elisabetta Saiu. [A] er gennem internetsiden Facebook selverklæret ven med Henning Frimann. [A] abonnerer tillige på Musikhuset Elværkets side på Facebook. Journalisten kender således sin kilde uden for den sammenhæng, kilden udtaler sig i.

[K] har herudover anført, at artiklen ”Vagter beskyldes for kunstsabotage” indeholder anklager om racisme og sabotage. Ingen museumsopsynsbetjente har imidlertid fået forelagt anklagerne. Den eneste, der kommer til udtryk, er slotsforvalter Lars Holst, som ikke udtaler sig på vegne af betjentene. Kunstnerne får god plads til at udtale sig om museumsopsynsbetjentenes eventuelle motiver for den påståede sabotage (”Problemet er, at de tilsyneladende ikke mener, at publikum kan tåle...”), men betjentene får ikke mulighed for at imødegå anklagerne. Klager har herudover henvist til sin hjemmeside, hvor han har gennemgået artiklen.

2.2 Frederiksborg Amts Avis og Dagbladetonline.dk's synspunkter

Avisen har anført, at man blev gjort bekendt med, at kunstnerne bag udstillingen på Kronborg var utilfredse med slottets håndtering af udstillingen. Det fortæller kunstnerne i artiklen ”Vagter beskyldes for kunstsabotage”. I samme artikel afviser slotsforvalteren på Kronborg alle beskyldningerne i såvel underoverskriften som brødteksten. Han forklarer, at der kan være strømproblemer, derfor svigter lyd og billede i videoinstallationen. Slotsforvalteren svarer på vegne af Kronborgs kritiserede personale. Ingen ansatte ved Slots- og Ejendomsstyrelsen beskyldes ved navn. Det er uomtvisteligt, at der har været et problem med udstillingens lyd, hvilket også fremgår af Slots- og Ejendomsstyrelsens egen hjemmeside.

Avisen har herudover anført, at man tilbød klager at bringe et debatindlæg om sagen, men den mulighed har klager ikke benyttet sig af.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Axel Kierkegaard, Hans Peter Blicher, Kaare R. Skou og Bodil Mørkøv Ullerup.

Da den internetudgave Dagbladetonline.dk, hvori den påklagede artikel blev bragt, ikke er anmeldt til Pressenævnet efter medieansvarslovens § 8, stk. 1, er der ikke tale om et medie omfattet af medieansvarsloven, jf. lovens § 1, nr. 3. Klagen hører således ikke under nævnets kompetence, og denne del af klagen afvises derfor i medfør af medieansvarsloven § 43, stk. 2, nr. 1.

Det er en betingelse for at klage til Pressenævnet, at klageren har retlig interesse i det forhold, der klages over. Det indebærer, at man selv som person, organisation, virksomhed eller lignende skal være omtalt, afbildet eller på anden måde identificeret i mediet.

Det kan ikke udelukkes, at oplysningerne om ”vagterne” på Kronborg Slot indebærer, at en snæver gruppe som museumsopsynsbetjentene vil kunne identificeres, herunder [K]. [K] har derfor retlig interesse i forholdene vedrørende den omtalte gruppe. Klagen behandles herefter.

Et medie bør udvise kritik over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Sådan som sagen foreligger oplyst, finder nævnet ikke grundlag for at udtale kritik af avisen som følge af, at journalist [A] har forbindelse til personkredsen bag udstillingen.

Pressenævnet finder, at artiklen indeholder oplysninger, der kan være skadelige, krænkende, eller virke agtelsesforringende for museumsopsynsbetjentene (i artiklerne omtalt som ”vagter”). Oplysningerne har derfor skullet efterprøves i særlig grad, først og fremmest ved forelæggelse for dem. Slotsforvalter Lars Holst kommenterer beskyldningerne i artiklerne. Han oplyser, at der under rundvisningerne slukkes for strømmen, at der har været problemer med strømmen i kasematterne, og at den moderne teknik og den gamle borg nogle gange giver problemer. På baggrund af oplysningerne på [K]s hjemmeside finder nævnet, at slotsforvalterens kommentarer giver et retvisende billede af situationen, og nævnet udtaler ikke kritik af avisen for ikke tillige at forelægge oplysningerne for klager.

Pressenævnet finder, at udsagnet ”eleverne, som helt sikkert har følt nogle racistiske undertoner” klart fremstår som Henning Frimanns vurdering og ikke som en faktisk oplysning. Nævnet udtaler ikke kritik af avisen for ikke at forelægge klager kommentaren.

Pressenævnet finder, at avisen heller ikke i øvrigt har tilsidesat god presseskik.

Afgjort den 28. oktober 2008